

Wijkuitvoeringsplan

In samenwerking met de netbeheerder

Netbeheer
Nederland

Deze publicatie is tot stand gekomen in samenwerking met de Werkgroep Lokale Energieoplossingen, het Energietransitie Programma en de regionale netbeheerders.

© MEI 2021. Dit is een publicatie van Netbeheer Nederland.

Disclaimer:

De gegevens zijn met grote zorg samengesteld. Desondanks kunnen we niet garanderen dat de informatie overal volledig, juist en actueel is. Aan de gegevens kunnen geen rechten worden ontleend. Het is derden toegestaan de informatie uit dit document te gebruiken, op voorwaarde dat Netbeheer Nederland als bron wordt vermeld.

Inleiding

Nederland werkt aan de energietransitie. Alle gemeenten in Nederland stellen voor het einde van 2021 een Transitievisie Warmte (TVW) vast waarmee ze richting geven aan het aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving. Deze visie zal de komende jaren concreet uitgewerkt worden in Wijkuitvoeringsplannen (WUP) voor de wijken die als eerst aan de beurt komen. Waar de TVW de beoogde bestemming van de reis bepaalt, zijn Wijkuitvoeringsplannen de haltes waarlangs de route loopt.

Deze plannen bepalen op wijkniveau wanneer en hoe een wijk verduurzaamd zal worden. Binnen dit kader nemen gebouw-eigenaren, de gemeente, netbeheerders, warmtebedrijven en andere transitiepartners investeringsbeslissingen.

Dit informatiepakket helpt de gemeente om afwegingen te maken bij verschillende warmteoplossingen, en beschrijft wat er nodig is om samen het Wijkuitvoeringsplan op te stellen.

Inhoudsopgave

- pagina 3 -

Inleiding

- pagina 5 -

1. Wijkuitvoeringsplannen in relatie tot andere plannen

- Relatie met de RES, TVW en Omgevingswet
- De TVW, WUP en realisatieplanning in relatie tot de netbeheerder

- pagina 9 -

2. Samen een Wijkuitvoeringsplan opstellen

- Samen een Wijkuitvoeringsplan opstellen
- De impact op ruimte onder de grond en boven de grond

- pagina 15 -

3. Transitiepaden naar aardgasvrije en aardgasvrij-ready wijken

- Transitiepaden naar aardgasvrije en aardgasvrij-ready wijken

Klik op de tekst om snel naar het betreffende onderdeel te gaan.

- pagina 21 -

4. Doorrekening Wijkuitvoeringsplan

- Doorrekening Wijkuitvoeringsplan

- pagina 23 -

5. Van Wijkuitvoeringsplan naar realisatie

- Van Wijkuitvoeringsplan naar realisatie

- pagina 25 -

6. Aanvullende informatie en contact met netbeheerder

- Aanvullende informatie die gemeenten ontvangen voor het Wijkuitvoeringsplan
- Contact met de regionale netbeheerder

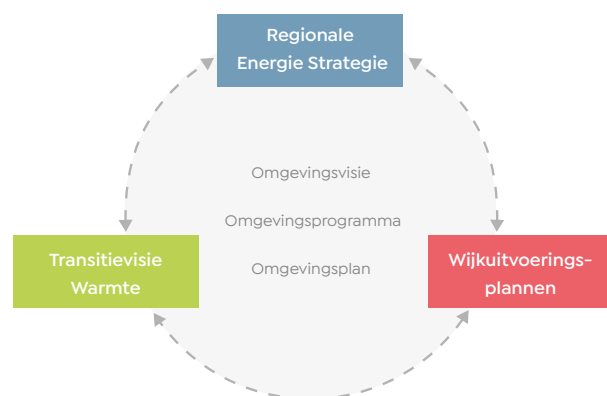
1

Wijkuitvoeringsplannen in relatie tot andere plannen

Relatie met de RES, TVW en Omgevingswet

In het Klimaatakkoord is afgesproken om de CO₂-uitstoot in 2050 met 95% terug te dringen ten opzichte van 1990. Om dit doel te bereiken stelt iedere gemeente uiterlijk in 2021 een eerste Transitievisie Warmte op. Deze visie is onderdeel van een breder traject gericht op het verduurzamen van de energievoorziening.

Transitievisie Warmte in relatie tot de Regionale Energiestrategie

De Transitievisie Warmte hangt nauw samen met de Regionale Structuur Warmte (RSW) als onderdeel van de Regionale Energiestrategie (RES) en Wijkuitvoeringsplannen. Provincies en gemeenten werken de RSW uit in regionale warmteplannen. Hierin worden de regionale warmtevraag en de beschikbaarheid van warmtebronnen over de verschillende regio's verdeeld. Iedere Nederlandse gemeente stelt samen met stakeholders, waaronder de netbeheerders, voor eind 2021 een TVW vast. Daarin staan mogelijke alternatieven voor duurzaam, aardgasvrij verwarmen en koken. De TVW geeft richting bij de aanpak en geeft houvast voor de globale planning van de wijken of woningclusters; het omvat een volgorde en timing van clusters woningen, buurten en wijken voor de transitie van de gehele gemeente naar aardgasvrij in 2050. Uiterlijk 8 jaar voordat een woning van het aardgas af gaat, moet ook de te verwachten alternatieve warmtevoorziening zijn beschreven.

De TVW wordt getoetst aan de Regionale Structuur Warmte om ervoor te zorgen dat de beschikbare warmtebronnen ook op regionaal niveau voldoende warmte kunnen leveren en bovengemeentelijk verdeeld kan worden met de daarvoor benodigde infrastructuur. Een TVW wordt elke vijf jaar herijkt op basis van nieuwe inzichten en reeds uitgevoerde plannen.

Wijkuitvoeringsplannen in relatie tot Transitievisie Warmte

Waar de TVW een visie is richting aardgasvrij in 2050, daar vormen de Wijkuitvoeringsplannen (WUP) een concreet plan van aanpak voor de uitvoering daarvan. In de TVW worden de mogelijke alternatieven in beeld gebracht in lijn met de RES en RSW, in de WUP wordt op basis van de eerdere analyse en voorgestelde einddatum van het aardgas een definitieve keuze gemaakt voor de warmtevoorziening van de betreffende woningen. Dat kan, hoewel de naam anders suggereert, ook clusters aan woningen of buurten omvatten. Het Klimaatakkoord schetst dat bij het vaststellen van de termijn tot aardgasvrij in ieder geval voldoende tijd wordt gereserveerd voor investeringsplannen van onder andere netbeheerders en gebouweigenaren, waaronder woningcorporaties, maar uiterlijk 8 jaar voor de einddatum van het aardgas.

Een WUP wordt dan ook niet voor de gehele gemeente geschreven maar voor de desbetreffende delen van de gemeente waar een start wordt gemaakt met de uitvoering met het oog op die termijn. Het is een concreet plan dat in tegenstelling tot de TVW in essentie niet wordt herschreven, maar nadat dit is vastgesteld, houvast geeft aan de toekomstige warmtevoorziening en de planning daarvan, zodat alle betrokken partijen de benodigde investeringen en werkzaamheden kunnen plannen om dit mogelijk te maken.

Relatie met de RES, TVW en Omgevingswet

Omgevingswet

Binnen de Omgevingswet is een aantal instrumenten beschikbaar om zowel de Regionale Energiestrategie, de Transitievisie Warmte als de Wijkuitvoeringsplannen te borgen. Denk dan aan de Omgevingsvisie waar de Regionale Energiestrategie en Transitievisie Warmte een bron voor zijn. In het Omgevingsprogramma wordt de Omgevingsvisie verder uitgewerkt. In het Omgevingsplan tenslotte worden concrete afspraken en regels opgesteld die uiteindelijk uit de Regionale Energiestrategie, Transitievisie Warmte en Wijkuitvoeringsplannen voortvloeien en ook voor derden juridisch bindend zijn. Hoewel het zeker zo is dat het wenselijk is om afspraken uit de RES en TVW in de Omgevingsvisie op te nemen, is dat niet automatisch zo.

Een Omgevingsprogramma bestaat in vrijwillige of verplichte vorm. Zo kan men een Omgevingsprogramma naar eigen behoeften opstellen, bijvoorbeeld gebiedsgericht om vanuit de Transitievisie Warmte of Wijkuitvoeringsplannen op wijk, buurt of clusterniveau afspraken te maken. Indien een norm uit het Omgevingsplan niet gehaald lijkt te worden, bijvoorbeeld een afgeleide uit de Transitievisie Warmte of Regionale Energiestrategie, dan is de gemeente verplicht hiervoor een Omgevingsprogramma op te zetten. Net als de Omgevingsvisie is het Omgevingsprogramma alleen bindend voor de opsteller, al kan men binnen het Omgevingsprogramma een aparte

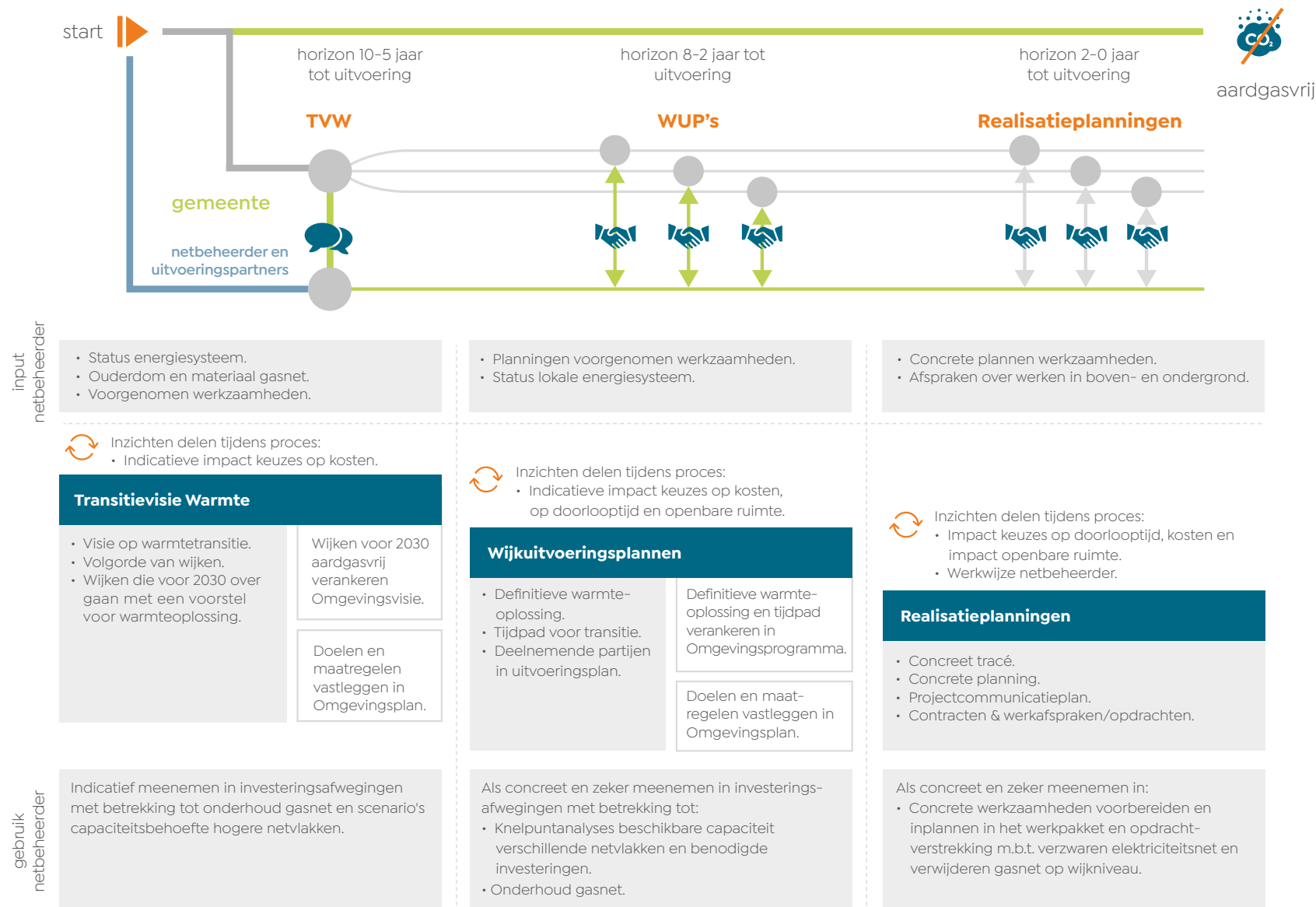
overeenkomst sluiten om breder te binden.

Ook participatie is een belangrijk onderdeel van de Omgevingswet. Die verplicht namelijk dat er participatie moet plaatsvinden, maar niet de wijze waarop. Men noemt dit de motiveringsplicht bij het opstellen van een Omgevingsvisie en Omgevingsplan; men geeft bij vaststelling aan hoe burgers, bedrijven en overige stakeholders zijn betrokken en met welk resultaat.

Het is goed om, met het oog op een sterke basis en gronding in de Omgevingswet bij het opstellen en uitvoeren van het Wijkuitvoeringsplan, goed inzicht te hebben in de verschillende instrumenten van de Omgevingswet en waar deze bruikbaar zijn in de warmtetransitie.

De TVW, WUP en realisatieplanning in relatie tot de netbeheerder

2

**Samen een
Wijkuitvoeringsplan
opstellen**

Samen een Wijkuitvoeringsplan opstellen

De rol van de netbeheerder in de warmtetransitie

Nederland kent zeven regionale netbeheerders. Deze regionale netbeheerders hebben een directe rol in de lokale warmtetransitie. De netbeheerder heeft namelijk als wettelijke taak om gas en elektriciteit op een veilige manier te vervoeren van en naar producenten en verbruikers.

Hiervoor moet een netbeheerder het net veilig houden door tijdig te investeren en onderhoud uit te voeren. De kosten die een netbeheerder hiervoor maakt, worden gesocialiseerd.

De warmtetransitie heeft impact op het energienet. De elektriciteitsvraag zal toenemen, de gasvraag zal veranderen. In veel gevallen zal het elektriciteitsnet aangepast moeten worden en het gasnet worden verwijderd of aangepast.

Netbeheerders dienen het energienet dus op een veilige manier beschikbaar te houden, gegeven deze toekomstige veranderingen. Hiervoor is het essentieel dat de netbeheerders vroegtijdig aansluiten bij het opstellen van het Wijkuitvoeringsplan.

De rol van de netbeheerder in relatie tot het Wijkuitvoeringsplan

De keuze voor aardgasvrije warmteoplossingen heeft impact op ruimte, geld, tijd en uitvoerbaarheid. Op deze aspecten willen we inzoomen door antwoord te geven op de vraag: wat kunnen gemeenten, samen met de netbeheerder, doen om deze impact te verkleinen?

Ruimte in de boven- en ondergrond nodig voor werkzaamheden en uitbreidingen

Uitbreidingen op het elektriciteitsnet vergen een investering in ruimte zoals het plaatsen van distributiestations. Ook het aanleggen van warmtenetten vergt een investering in ruimte waar nu bestaande leidingen liggen. Deze ruimte in de boven- en ondergrond moet beschikbaar zijn*.

Wanneer gemeenten de impact op de boven- en ondergrond goed in beeld hebben en hier goed beleid op voeren, kan dit de uitvoering versnellen. Denk bijvoorbeeld aan afspraken over het aanhouden van snippergroen, het reserveren van ruimte voor distributiestations of kabel- en leidingstroken. De netbeheerder en de gemeente stemmen beleid af voor de aankoop van grond, of stemmen voorwaarden af voor nieuwbouwwijken.

Betaalbaarheid van de warmtetransitie

De warmtetransitie vergt forse investeringen van de netbeheerder. Netbeheerders hebben een maatschappelijke functie en dienen investeringen zo doelmatig mogelijk te doen.

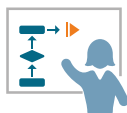
Doelmatige investeringen in infrastructuur worden gerealiseerd door de netbeheerder vroegtijdig te betrekken in de keuze voor de warmteoplossing en door plannen af te stemmen. Zo kan de netbeheerder vroegtijdig aangeven wat de impact is van de voorgestelde warmteoplossingen en van alternatieven. Op deze manier worden doelmatige investeringen in uitbreidingen of aanpassingen van het bestaande elektriciteits- of gasnet gedaan.

* De foto's op pagina 12 en 13 geven een beeld van de mogelijke ruimtelijke impact in de boven- en ondergrond.

[Het document Basisinformatie over energie-infrastructuur](#) biedt aanvullende informatie en kengetallen over de impact van warmteoplossingen op tijd, geld en ruimte.

Samen een Wijkuitvoeringsplan opstellen

Uitbreidingen zijn lange processen

Het aanleggen van nieuwe infrastructuur vergt een lange doorlooptijd. Er moet grond beschikbaar gemaakt worden, vergunningen aangevraagd worden en het werk moet daadwerkelijk uitgevoerd worden.

Gemeenten en netbeheerders kunnen door samenwerking processen verkorten, door de netbeheerder te ondersteunen in het proces dat doorlopen moet worden voor het bouwen en uitbreiden van de bestaande energie-infrastructuur.

Uitvoerbaarheid van de warmtetransitie

Uitvoerbaarheid van de werkzaamheden

Het werkpakket van de netbeheerders loopt op door de energietransitie. Het uitvoeren van het toenemende werkpakket in combinatie met een tekort aan technisch personeel, vormt daarbij een uitdaging. We zullen slim en efficiënt moeten werken, om zo het uitvoeren van ons werkpakket haalbaar te maken.

Om de uitvoerbaarheid van de warmtetransitie te vergroten kan door gemeenten gezocht worden naar koppelkansen met andere opgaven in de wijk. Denk aan samenwerking met andere grondroerders dan alleen de netbeheerder zoals water en telecombedrijven.

Het is goed om te onderzoeken of tijdlijnen samengebracht kunnen worden zodat de werkzaamheden efficiënt uitgevoerd kunnen worden. Dit resulteert in minder overlast of impact in de wijk en mogelijk ook tot lagere maatschappelijke kosten doordat voor komende jaren geen werkzaamheden meer nodig zijn.

Daarnaast adviseren wij gemeenten binnen de arbeidsmarkt waar zij aan verbonden zijn, gezamenlijk tot een Human Capital Agenda te komen voor technici die benodigd zijn bij de uitvoering van de energietransitie. Samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven en onderwijs is hier belangrijk.

Afstemming met andere energie-opgaven in de wijk

Op wijkniveau komen de opwek alsmede het gebruik van duurzame energie samen en hebben beide impact op het energienet. Het opstellen van het Wijkuitvoeringsplan biedt dan ook een kans tot verbinding van deze energieopgaven.

- Aan de opwekkant speelt naast het warmtevraagstuk de toename van private zonne-energie (zon op dak) een rol.
- Vanuit de gebruikskant zal o.a. de uitrol van laadinfrastructuur voor elektrisch vervoer veel impact hebben op wijkniveau. Dit zal zowel op privaat als op (semi)publiek terrein zijn.

Het verbinden van wijkopgaven in **het proces** om te komen tot een Wijkuitvoeringsplan zorgt voor

een integraal beeld voor zowel de gemeente als transitiepartners zoals de netbeheerder.

Hierdoor kan ook verbinding in **de uitvoering** in de wijk tot stand komen, wat zorgt voor het efficiënt inzetten van mensen en middelen waarmee versnelling gerealiseerd kan worden. Ook kan het zorgen voor minder overlast bij werkzaamheden; denk hierbij bijvoorbeeld aan het realiseren van diverse ondergrondse werkzaamheden in één arbeidsgang. Deze koppelkansen gelden zowel bij uitbreiding/verzwaring van de energie-infrastructuur als bij nieuwe aanleg.

De impact op ruimte boven de grond

De impact op ruimte onder de grond

3

Transitiepaden naar
aardgasvrije en
aardgasvrij-ready wijken

Transitiepaden naar aardgasvrije en aardgasvrij-ready wijken

In een Wijkuitvoeringsplan kan de gemeente verschillende routes kiezen naar het aardgasvrij maken van de wijk of buurt. Grofweg onderscheiden we twee verschillende routes: De collectieve route warmtenet, en de collectieve/individuele route (hybride) warmtepomp. Iedere route vraagt om een andere aanpak en samenwerking met de netbeheerder.

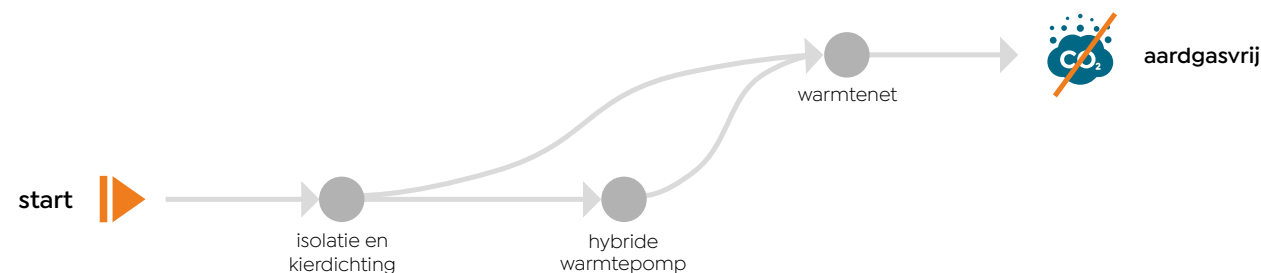
Transitiepad 1:

Isoleren en warmtenet (HT/MT/LT)

Wanneer een warmtenet de gekozen eindoplossing is voor een buurt of wijk dan hebben gemeenten en netbeheerders veelal te maken met een additionele partij in de ondergrond, het warmtebedrijf.

Voor veel gemeenten zijn warmtenetten nieuw, maar in sommige gemeenten liggen al warmtenetten. De aanleg of uitbreiding vraagt om extra aandacht en samenwerking om zo zorg te dragen voor een efficiënte inrichting van de ondergrond. Daarnaast moet er afstemming zijn van plannen om zo min mogelijk overlast te verzorgen voor bewoners.

Naast het verleggen van kabels en leidingen omvat het werk voor de netbeheerder vooral het verwijderen van gasleidingen daar waar wijken volledig overgaan op warmte, en het verzwaren van het elektriciteitsnet om elektrisch koken te faciliteren. Voor LT warmtenetten dient rekening gehouden te worden met elektrische boilers en warmtepompen.

Transitiepad 1: Isoleren en warmtenet (HT/MT/LT)

Aandachtspunten bij de keuze voor bepaalde warmteoplossingen

Bij de keuze voor een **warmtenet** in uw gemeente, is het goed een aantal punten in acht te nemen:

- Bij een warmtenet is het belangrijk een bron te kiezen die nu en in de toekomst voldoende warmte kan leveren om het warmtenet te voeden.
- Bij een warmtenet is het belangrijk er rekening mee te houden dat de straat vaak van gevel tot gevel open moet. In veel gevallen is het noodzakelijk de gasleidingen te verleggen of te vervangen wanneer er gasaansluitingen blijven liggen.
- Wanneer niet iedereen overstapt op het warmtenet dient de netbeheerder het gasnet te onderhouden, dit leidt tot maatschappelijk hoge kosten. Het heeft dan ook de sterke voorkeur 100% deelname te realiseren en zo een lappendeken van verschillende aardgasvrije oplossingen te vermijden.
- Bij een warmtenet is het handig bij het plannen van werkzaamheden andere grondroerders te betrekken om zo overlast in de wijk te verlagen.
- Zorg dat er een verduurzamingsplan ligt voor het warmtenet en denk na over het invoeden van toekomstige (lagere temperatuur) bronnen en wat dit vraagt van de woningen.
- Ondanks het realiseren van een warmtenet kan het noodzakelijk zijn een gastransportleiding te handhaven als deze noodzakelijk is voor de warmtevoorziening van aanpalende wijken die (nog) niet aardgasvrij zijn.

Transitiepaden naar aardgasvrije en aardgasvrij-ready wijken

Transitiepad 2:

Isoleren en (hybride) warmtepomp

Het tweede transitiepad betreft een aardgasvrije route middels all-electric warmtepompen, of een aardgasvrij-ready route gericht op isoleren en hybride warmtepompen. Deze route zal voornamelijk individuele transitiepaden betreffen waarbij gebouweigenaren op een natuurlijk vervangingsmoment overstappen op deze warmteoplossing.

Transitiepad - Hybride warmtepompen

Een transitiepad isoleren en hybride kan een tussenstap zijn om te werken aan CO₂ reductie en om gebouwen aardgasvrij-ready te maken.

Op een later moment kan dan gekozen worden voor een elektrische warmtepomp of voor een warmtenet. Dit kan bijvoorbeeld interessant zijn voor gemeenten die eerst andere wijken of buurten in de gemeente aardgasvrij willen maken, en toch handelingsperspectief willen bieden aan andere wijken of buurten in de gemeente.

Een hybride transitiepad kan ook een definitieve oplossing zijn wanneer duurzame gassen zoals groen gas of waterstof op termijn een oplossing vormen voor de wijk of buurt.

Transitiepad - All-electric

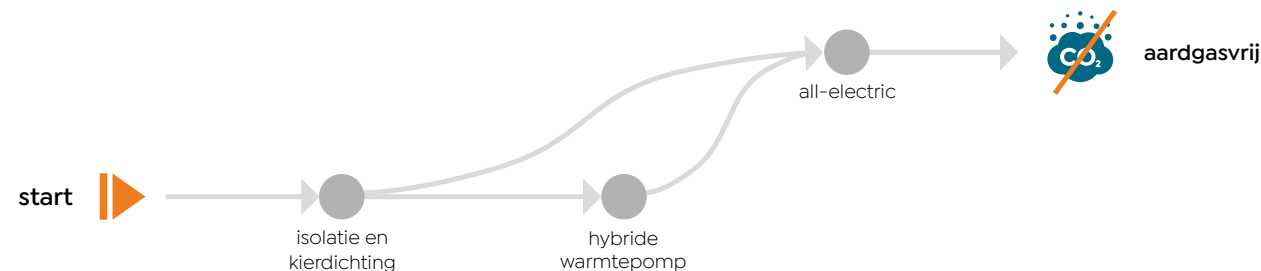
Een transitiepad all-electric betekent dat er gewerkt wordt aan een definitieve oplossing.

Wanneer bewoners op grote schaal kiezen voor all-electric warmtepompen, vaak in combinatie met zonnepanelen kan dat leiden tot lokale overbelasting van het net. Daarom is het belangrijk dat netbeheerders daar vroegtijdig zicht op krijgen zodat zij hierop kunnen anticiperen. Een meer geleidelijke overgang via hybride warmtepompen heeft de voorkeur vanuit netimpact.

Voor de netbeheerder betekent bij een collectieve aanpak all-electric dat het gasnet wordt verwijderd. Het elektriciteitsnet dient veelal aangepast te worden om warmtepompen en elektrische boilers te kunnen faciliteren.

Bij de hybride route blijft het gasnet in ieder geval voorlopig liggen in de wijk en dient ook onderhouden te worden.

Wanneer gemeenten stimuleringsmaatregelen willen inzetten om (hybride) warmtepompen te stimuleren heeft het de voorkeur van de netbeheerder om dit middels een wijkaanpak te doen. Zo kan de netbeheerder anticiperen op de ontwikkeling op de infrastructuur.

Transitiepad 2: Isoleren en (hybride) warmtepomp

Transitiepaden naar aardgasvrije en aardgasvrij-ready wijken

Aandachtspunten bij de keuze voor bepaalde warmteoplossingen

Bij de keuze voor een **hybride** of **all-electric** oplossing met elektrische warmtepompen in uw gemeente, is het goed een aantal punten in acht te nemen:

- Een all-electric warmteoplossing met een elektrische warmtepomp is een keuze die vaker gemaakt wordt in wijken met goed geïsoleerde woningen zoals woonwijken die ontwikkeld zijn na 2000.
- De keuze voor hybride warmtepompen kan in veel wijken waar nog een grote isolatie opgave ligt een goede gefaseerde oplossing zijn waardoor woningen in eigen tempo verder kunnen verduurzamen. Er wordt dan al snel veel gas bespaard, afhankelijk van de isolatiestaat van de woning.
- Een keuze voor een all-electric of hybride warmtepomp is een oplossing die voornamelijk individueel gerealiseerd kan worden. Om de werkzaamheden voor het verwijderen gas uitvoerbaar te houden is een collectief plan zoals stimulering per buurt of wijk aan te bevelen wanneer mogelijk.
- Bij een hybride route blijft het gasnet liggen, het is voor de gemeente belangrijk om te bepalen wat de eindoplossing is, of hoe men duurzame gassen op termijn kan inzetten in de wijk.

Transitiepaden naar aardgasvrije en aardgasvrij-ready wijken

Alternatieve transitiepaden:

Duurzame gassen

Groen gas

Groen gas kan direct ingevoerd worden op het aardgasnet, en kan op termijn gedeeltelijk aardgas vervangen zonder verdere aanpassingen in de infrastructuur of in de woning. Er is momenteel nog weinig groen gas beschikbaar, en ook in de toekomst is het nog niet zeker hoeveel groen gas er beschikbaar komt. De verdeling van groen gas verloopt via geleidelijke vergroening van het aangeboden gas. Energieleveranciers kunnen daar bovenop groen gas virtueel aanbieden aan afnemers op basis van

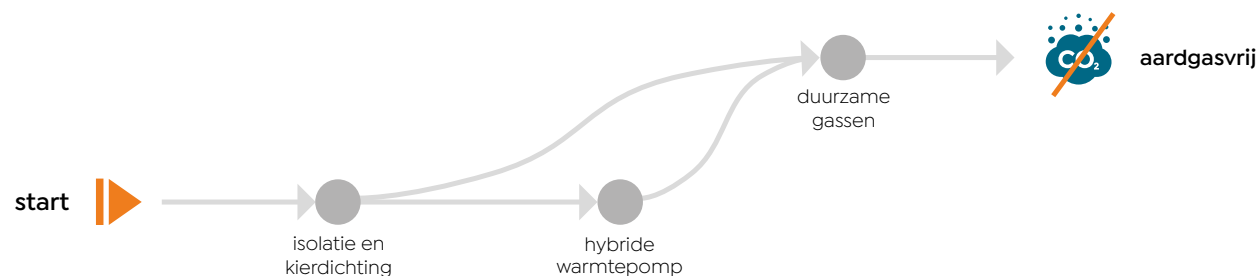
Garanties van Oorsprong (GvO's). Op dit moment is er dus geen sectorale sturing op de inzet van groen gas, en daarom is het ook niet toepasbaar in een wijkaanpak. Wel kan een wijk stapsgewijs verduurzamen via de hybride route als tussenstap naar een toekomstige inzet van groen gas. Daarnaast is er ook nog geen verdelingsmechanisme voor het toekennen van groen gas. Dit dient landelijk opgepakt te worden en gemeenten kunnen daar op dit moment nog geen rol in spelen.

Vanwege de onzekerheid en beperkte beschikbaarheid van deze oplossing kan de hybride route een prima tussenstap zijn voor gebieden die op termijn mogelijk voor groen gas in aanmerking komen.

Waterstof

Waterstof vergt aanpassingen in de infrastructuur en in de woning, en vraagt om een keuze voor waterstof of andere gassen per verzorgingsgebied. Op een aantal experimenten na zal er geen grootschalige inzet zijn van waterstof als eindoplossing voor de gebouwde omgeving voor 2030.

Indien een gemeente groen gas of waterstof als oplossing in beeld heeft kan een collectieve aanpak isoleren en hybride een gunstige tussenstap zijn. Zo wordt effectief gewerkt aan CO₂ reductie, en worden stappen gezet richting het verduurzamen van de gebouwde omgeving.

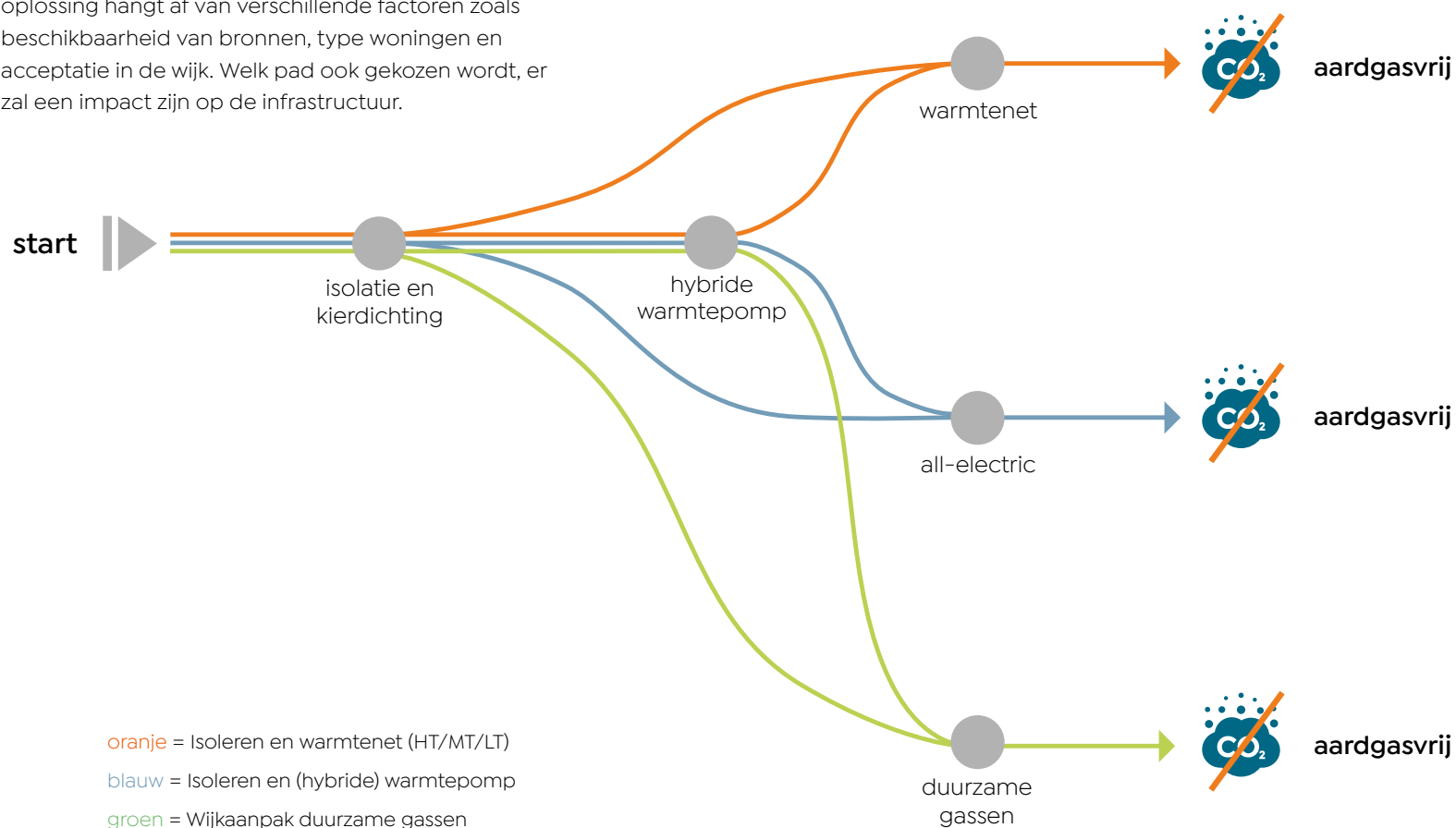
Route 3: Wijkaanpak duurzame gassen

Transitiepaden naar aardgasvrije omgeving

Starten daar waar mogelijk, no regret op overige plekken

Er zijn verschillende transitiepaden richting een aardgasvrije gebouwde omgeving. De keuze van de oplossing hangt af van verschillende factoren zoals beschikbaarheid van bronnen, type woningen en acceptatie in de wijk. Welk pad ook gekozen wordt, er zal een impact zijn op de infrastructuur.

4

Doorrekening Wijkuitvoeringsplan

Doorrekening Wijkuitvoeringsplan

Het opstellen van een Wijkuitvoeringsplan is een complexe puzzel waar de belangen van bewoners, gemeente, woningcorporaties en financiers samen moeten komen in een concreet plan voor een wijk of buurt of meerdere wijken/buurtten.

Om partijen in dit proces te ondersteunen, dragen de netbeheerders graag bij aan het opstellen van de realisatieplanningen door kennis en gegevens in te brengen en mee te helpen om te komen tot de meest optimale oplossingen.

Onderdeel daarbij is ook het uitvoeren van een impact analyse op de plannen van de gemeente. Met deze impact analyse geeft de netbeheerder aan wat de globale impact is van het plan van de gemeente, en wat voor type werkzaamheden en uitbreidingen benodigd zijn om deze plannen te realiseren. Hiermee krijgt de gemeente inzicht in de haalbaarheid van de wijkplannen binnen de planning die is voorzien.

De proces beschrijving rechts biedt inzicht in het proces dat doorlopen kan worden om een analyse uit te voeren. Neem contact op met uw netbeheerder om meer inzicht te krijgen hoe deze uitgevoerd kan worden op de plannen in uw Wijkuitvoeringsplan. De checklist geeft aan welke informatie de netbeheerder minimaal nodig heeft om een analyse uit te kunnen voeren.

Op het moment dat de plannen concreet worden en richting aanbesteding gaan, voert de netbeheerder een zeer uitvoerige impact analyse uit om zo een heel concreet inzicht te verschaffen van de werkzaamheden die de netbeheerder moet gaan uitvoeren. Deze

analyse kan onderdeel zijn van de WUP, maar ook onderdeel zijn van de realisatieplanning. Dit hangt af van de mate van concreetheid en zekerheid van de WUP.

Proces impact analyse

Checklist

Wat heeft de netbeheerder minimaal nodig?	Collectief warmtenet	Collectief isoleren / (hybride) warmtepomp
Wat is de gekozen warmteoplossing, of zijn de gekozen oplossingen? (vermogen warmtepomp / type pomp)	x	x
Wat zijn de tijdlijnen voor de wijkaanpak? (verwachte start/einddatum)	x	x
Hoe ziet de fasering er uit in tijd?	x	x
Aantal woningen dat in scope is.	x	x
Welke straat, welk deel van de wijk wordt aangepakt?	x	x
Zijn er andere plannen voor de buurt / wijk, zoals mobiliteit of zonPV?	x	x
Bij warmtenet: wat is het tracé?	x	-

5

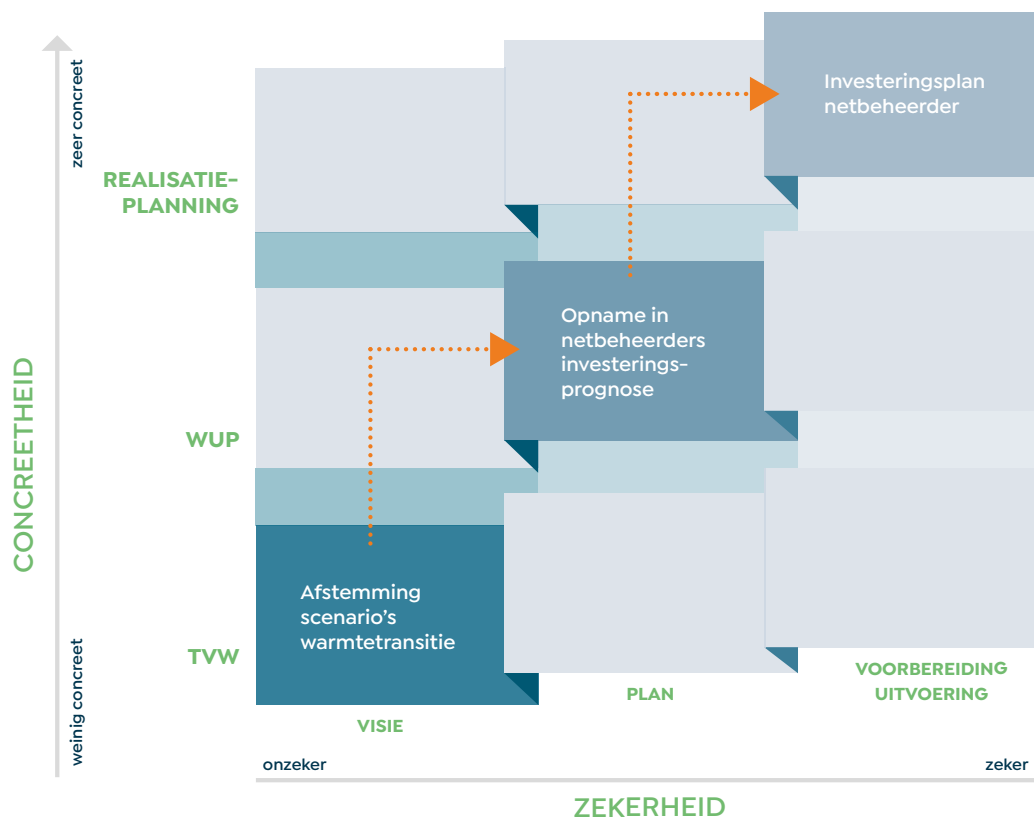
**Van Wijkuitvoeringsplan
naar realisatie**

Van Wijkuitvoeringsplan naar realisatie

In de laatste stap naar realisatie, zal de netbeheerder keuzes moeten maken: wanneer wordt wat gedaan? Immers, er is beperkte uitvoeringscapaciteit om netten aan te passen en we kunnen niet in iedere gemeente en wijk tegelijkertijd aan de slag. Daarom helpt een programma dat zo integraal mogelijk is, en dus idealiter ook plannen voor bijvoorbeeld duurzame opwek en mobiliteit omvat. Vervolgens kunnen we gezamenlijk prioriteren; we kijken naar het hele scala aan ontwikkelingen en maken een maatschappelijk wenselijke prioritering (volgordelijkheid) waarop de plannen worden uitgevoerd. Deze programmatische afstemming is niet alleen nodig binnen de gemeente, maar ook tussen verschillende gemeenten. We plannen de uitvoering van ons werkpakket immers op de totaliteit aan Wijkuitvoeringsplannen (en andere ontwikkelingen) en niet op individuele.

Vervolgens is leren over de uitvoering van belang. Wat in een wijk goed gaat, zou moeten worden meegenomen naar een volgende wijk. Maar wat niet goed gaat, zou moeten worden opgelost om bij een volgende wijk snelheid te kunnen maken. Wij adviseren gemeenten het leren over de uitvoering, actief in de uitvoeringsprocessen te brengen. Bijvoorbeeld, door het leren onderdeel uit te laten maken van de aanbestedingen, contracten en werkafspraken met uitvoerende partijen. Het kennis- en leerprogramma 'Mensen Maken de Transitie', waar NBNL actief aan deelneemt, kan u hierbij helpen.

Visie

- Inzicht in de mogelijke oplossing voor de wijk, de scope van het project en de beoogde fasering.

Plan

- Financiering is georganiseerd, bewonersparticipatie succesvol afgerond, techniek uitgewerkt en samenwerking georganiseerd.
- Impactscenario's mobiliteit en opwek uitgevoerd.
- Opname als programma in de Omgevingswet.

Voorbereiding uitvoering

- Inpassing ruimtebeslag stations georganiseerd.
- Vergunningen afgegeven.
- Aanvraag bij netbeheerder ontvangen.

6

**Aanvullende informatie
en contact met
netbeheerder**

Aanvullende informatie die gemeenten ontvangen voor het Wijkuitvoeringsplan

Om gemeenten te helpen bij het opstellen van hun Wijkuitvoeringsplannen ontvangen zij, behalve dit Informatiepakket van de netbeheerders, verschillende documenten. Deze worden hieronder toegelicht.

[Basisinformatie over energie-infrastructuur – Netbeheer Nederland](#)

Netbeheer Nederland maakt middels dit document inzichtelijk hoe de energienetten werken en hoe ze veranderen door de energietransitie.

[Transitievisie Warmte in samenwerking met de netbeheerder – Netbeheer Nederland](#)

Het informatiepakket over de Transitievisie Warmte ondersteunt gemeenten bij het opstellen van een Transitievisie Warmte. Het informatiepakket biedt inzicht in de rol van de netbeheerder in de warmtetransitie en de impact op het net van verschillende warmteoplossingen.

[Wat is een Realisatieplanning \(Programma Aardgasvrije Wijken\)](#)

Het Programma Aardgasvrije Wijken heeft een informatiepakket beschikbaar op haar website over het Wijkuitvoeringsplan. Hier vind je inzichten over participatie, organisatie en structuur van de WUP.

[Wijkpaspoort VNG en Kadaster](#)

De VNG en het Kadaster hebben een digitale oplossing ontwikkeld die het mogelijk maakt voor gemeenten om verschillende publieke databronnen te combineren en zo inzicht te geven in de situatie in een wijk.

[Factsheets – Expertise Centrum Warmte \(ECW\)](#)

Het Expertise Centrum Warmte heeft een aantal factsheets ontwikkeld voor gemeenten met basisinformatie over gebouwmaatregelen, warmtetechnieken en energiebronnen.

[Leidraad \(ECW\)](#)

De Leidraad ondersteunt gemeenten zodat zij goed onderbouwde plannen kunnen maken. De Leidraad omvat de Startanalyse en Handreiking voor lokale analyse.

[Mensen Maken de Transitie](#)

Mensen maken de Transitie is een initiatief dat wordt ondersteund door partijen zoals VNG, Techniek Nederland, NBNL en de Rijksoverheid. Het initiatief is gericht op meer technici, proces optimalisatie en technologische innovatie.

Contact met de regionale netbeheerder

[Liander](#)

[Coteq](#)

[Stedin](#)

[Enexis](#)

[Westland Infra](#)

[RENDO Netwerken](#)

[Enduris](#)

